

การพัฒนาป้าไไม

นางลักษณ์ เทพสวัสดิ์ *

ปัญหานี้ซึ่งเรานำมาพูดจากันเป็นประจำในทุก ๆ วงการ ก็คงจะได้แก้ปัญหาป้าไไมในเมืองไทย เราเนื่อง ซึ่งในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์มาก แต่ต่อมาได้มีพ่อค้าไม้บางกลุ่ม และราชภูมิที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตป้าไม้บางพวก โดยได้รับความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บางกลุ่ม ได้พากันตัดไม้ทำลายป้าไไม่จนหมดสิ้น อยู่แล้ว จนกระทั่งมีผลกระทบต่อนิเวศวิทยาอย่างรุนแรง มากขึ้นโดยลำดับ เราจึงได้มาระบุห้ามตัดไม้ทำลายป้า และพยายามปักป้าขึ้นมาทดแทน โดยมีโครงการพัฒนาป้าไไม้อยู่หลายโครงการ แต่บางโครงการก็กระทำไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะทำไปโดยขาด

หลักการที่ถูกต้อง ดังนั้นจึงได้มีการค้นคิดกันว่าจะทำอย่างไร จึงจะสามารถพัฒนาป้าไไม่ขึ้นมาทดแทนป้าไไม่ที่หมดไปให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้..?

ในปัญหานี้ และในบรรดาผู้ค้นคิดวิธีการแก้ปัญหานี้หลายเหล่านั้น ได้มีจําหนักริบององค์กรอุตสาหกรรมป้าไม้ท่านหนึ่ง ไดเสนอแนวความคิดไว้อย่างน่าสนใจ โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า.-

ตามนโยบายป้าไม้แห่งชาติ ได้กำหนดไว้ว่าประเทศไทยจะต้องมีพื้นที่ป่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ป้าไม้ทั่วประเทศ หมายความว่าจากเนื้อที่ประเทศไทย 321 ล้านไร่ จะต้องมีพื้นที่ป้าไม้จำนวน 128 ล้านไร่

* อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แต่ในความเป็นจริง จากการสำรวจด้วยดาวเทียม แผนดูแล เมื่อปี พ.ศ. 2531 พบว่าเหลือเนื้อที่ป่า เพียง 89.8 ล้านไร่ หรือร้อยละ 28 เท่านั้น

ก่อนหน้านี้ ในปี พ.ศ. 2493 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่า 211 ล้านไร่ หรือร้อยละ 66 ในระหว่างปี พ.ศ. 2493 ถึง พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้มีนโยบายปลูกป่า จึงทำให้ในปี พ.ศ. 2534 มีพื้นที่ป่าเหลือ 171 ล้านไร่ หรือร้อยละ 53 ของเนื้อที่ทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าในระยะเวลา 38 ปี คือตั้งแต่ปี 2493 จนกระทั่งถึงปี 2531 ป่าไม้ของประเทศไทยได้ถูกทำลายไปแล้ว 121 ล้านไร่ หรือเฉลี่ยแล้วปีละ 3 ล้านไร่ และจากรายงานปี 2530 ของกรมป่าไม้ ได้รายงานผลการปลูกสร้างสวนป่า ตั้งแต่เริ่มดำเนินการมาถึงปี 2493 จนถึงปี 2530 สามารถปลูกป่าได้ทั้งสิ้น 3,959,713 ไร่ เท่านั้น หรือเฉลี่ยปีละ 0.1 ล้านไร่ หรือประเทศไทย สามารถปลูกป่าทดแทนป่าที่ถูกทำลายในอัตราร้อยละ 3 ของป่าที่ถูกทำลายไปในแต่ละปีเท่านั้น

ต่อไปนี้จะว่าทำให้การปลูกสร้างสวนป่า ของประเทศไทย จึงดำเนินไปอย่างล้าช้ามาก เช่นนั้นข้อนี้ อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการเช่น.-

1. โครงการปลูกสร้างสวนป่าในประเทศไทย ร้อยละ 90 ดำเนินการโดยรัฐ หรือเอกชนที่ปลูกชดเชยให้รัฐตามเงื่อนไขสัมปทาน

2. เอกชนขาดสิ่งจุใจ และการสนับสนุนส่งเสริม ดังจะเห็นได้ว่า กิจกรรมนี้ พร.บ. ปลูกสร้างสวนป่า ยังไม่สามารถตอบโจทย์ได้ หรือแม้กระทั่งกฎหมายป่าไม้ที่ใช้ปัจจุบันนี้ก็ล้าสมัยและขัดขวางการพัฒนาการลงทุนด้านป่าไม้

3. ขาดการสนับสนุนในด้านงบประมาณ และโครงการรังสรรค์เงินที่อ่อนแอบนอยู่ต่อการลงทุนจากอดีต จนกระทั่งปัจจุบัน การปลูกสร้างสวนป่าไม้ส่วนใหญ่ อาศัยงบประมาณจากรัฐบาล หรือเงินค่าภาคหลวง ไม่จากสัมปทาน นำมาปลูกสร้างสวนป่าเป็นปี ๆ ไปมากบ้างน้อยบ้างไม่สม่ำเสมอ

4. ขาดการสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์ไม่กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นตัวการตุนการลงทุน ส่วนหนึ่ง ในปัจจุบันดูเหมือนว่า ภาคอุตสาหกรรมการด้วยเช่นเดียวกัน และฟอร์มใจร้ายไม่ส่งออกของประเทศไทย ส่งเสริมให้ภาคเอกชนหันมาพัฒนาตุนดิบ โดยการปลูกสร้างสวนป่ามากขึ้น

ทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาสวนป่า เราจำจะลองอาประสนการณ์จากประเทศบรasil มาใช้ดูบ้าง ซึ่งมีหลักการดังนี้คือ.-

1. จะต้องปรับปรุงกฎหมายในด้านป่าไม้ หรือ พ.ร.บ. ป่าไม้ที่ให้การคุ้มครองการลงทุน และสนับสนุนภาคเอกชน ให้สนับสนุนการปลูกสร้างสวนป่ากันอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ ประเทศปกติของตัวยังระบุนั้น ทุนนิยมเสรี การให้กรมป่าไม้หรือหน่วยงานของรัฐ ผูกขาดการปลูกสร้างสวนป่าถึงร้อยละ 90 นั้น ยกยิ่งที่จะสำเร็จได้ในอนาคตอันใกล้นี้

2. รัฐหรือกรมป่าไม้ ควรเป็นผู้ควบคุมการวิจัย พัฒนาและกำหนดทิศทางการปลูกสร้างสวนป่าของภาคเอกชน หรือจัดตั้งสถาบันพัฒนาป่าไม้ โครงสร้างพื้นฐาน แทนที่จะมาปลูกป่าเอง โดยหลักการแล้วห่วงงานของรัฐควรจะปลูกป่าเองไม่เกินร้อยละ 30 ของโครงการปลูกป่าทั่วประเทศเท่านั้น ส่วนที่เหลือนั้น ควรกระตุ้นให้ภาคเอกชนลงทุน เพราะประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของผลงานนี้ชี้ว่าภาคเอกชนย่อมทำได้ดีที่สุด

3. รัฐจะต้องให้สิ่งจุใจในด้านภาษี หรืออัตรารดูกเบี้ยที่ต่ำมากพอด้วยการปลูกสร้างสวนป่ามีการเสียงในการลงทุน เช่นไฟไหม้ ไฟป่า โรคแมลง เป็นต้น ค่อนข้างสูงผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ และระยะเวลานาน เพราะในอัตราดอกเบี้ยทบทันร้อยละ 12 ต่อปีนั้น เงิน 100 บาท ที่เก็บตั้งไว้ป่าไม้ นำไปปลูกป่าในระยะเวลา 6 ปี นั้น เกษตรกรจะต้องส่งเงินต้นและดอกเบี้ยถึง 200 บาท (2 เท่า) ในปีที่ 7 จึงอาจพูดได้ว่า การที่จะปลูกป่าให้เป็นผลสำเร็จได้นั้น จะต้องสนับสนุน

ส่างเสริมและจูงใจในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำพอ
ป่าไม้จึงจะเกิดขึ้นได้ หรือผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทน
คุ้มค่ากับการลงทุน

4. จัดตั้งสถาบันการเงินที่ให้การสนับสนุนส่ง-
เสริมในกิจการด้านการปลูกสร้างสวนป่าเป็นการ
เฉพาะจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันนี้ประเทศไทย กำลังพัฒนา
ภาคอุตสาหกรรม ในความเป็นนิคส์ นั้น บทบาทของ
บริษัทเงินทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม ได้ให้สิ่งจูงใจ
ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ่อนนานและยกเว้นภาษีในด้าน
ต่าง ๆ จนอุตสาหกรรมต่าง ๆ pud ขึ้นมาเป็นดอกเห็ด
ในกิจการป่าไม้ก็เช่นเดียวกัน หากไม่ส่งเสริมและ
จูงใจกันอย่างจริงจังแล้วความสำเร็จที่คุ้มค่าก็คงจะเป็น
ไปได้ช้าและยาวนาน ไม่ทันกับสภาวะแวดล้อมด้าน
ต่าง ๆ

5. จัดตั้งองค์กรของรัฐที่มีความรู้ความชำนาญ

ในด้านป่าไม้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือภาคเอกชนและ
ประชาชน ดังเช่นการสร้างสวนป่าด้วยการปลูกยาง
พารา ปัจจุบันเรามีพื้นที่ป่าด้วยการปลูกยางพารา
มากขึ้นถึง 10 ล้านไร่แล้ว นี้เป็นพาระรู้ได้ออกกฎหมาย
ขึ้นแก่คุ้มครองและจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
สถาบันวิจัยยางพาราและองค์การสวนยางขึ้นมาให้การ
สนับสนุนทางด้านวิชาการ การเงิน และวัสดุอุปกรณ์

ปัจจุบันเมืองคือกรอุตสาหกรรมป่าไม้ และบริษัท
ไม้อัดไทย จำกัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ซึ่งมีประสบการณ์การปลูกป่า ได้ผลดีมาแล้วมากกว่า
20 ปี หากรัฐบาลสนับสนุนภารกิจและบทบาทสำคัญ
ในด้านการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแล้ว เชื่อว่าองค์กรดังกล่าวจะเป็นพี่เลี้ยงแก่ภาค
เอกชนและประชาชนเป็นอย่างดี

การปลูกสร้างสวนป่าให้เป็นอุตสาหกรรมที่เข้าเร่งงานในชนบทที่ได้เป็นจานวนมหาศาล หากประเทศไทยระดมทรัพยากรสรรพกำลัง และความพยายามปลูกสร้างสวนป่าให้ได้ 40 ล้านไร่ในเวลา 10 ปี ข้างหน้าด้วยแล้ว บทบาทของภาคป่าไม้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย จะเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้น เป็นร้อยละ 5 ที่เดียว เพราะประเทศไทยกล่าวได้ว่า มีภูมิประเทศถี่น้ำที่ดี และดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม อื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของป่าไม้ที่มีค่าชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะไม้สักแล้ว จัดได้ว่าเป็นสินค้าส่งออกที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และไม่มีปัญหาอุปสรรคในด้านการค้า และการเก็บกันไม้สักเป็นสินค้าอย่างเดียวที่ผู้ซื้อเรียกร้องให้ส่งให้มาก ๆ แต่ประเทศไทยกลับไม่มีสินค้าตัวนี้ได้ และถ้าประเทศไทยมีพื้นที่สวนป่าไม้สักในเนื้อที่ 20 ล้านไร่ เท่ากับพื้นที่สวนยางพารา และมันเต็มไปด้วยไม้สักแล้ว สัดส่วน

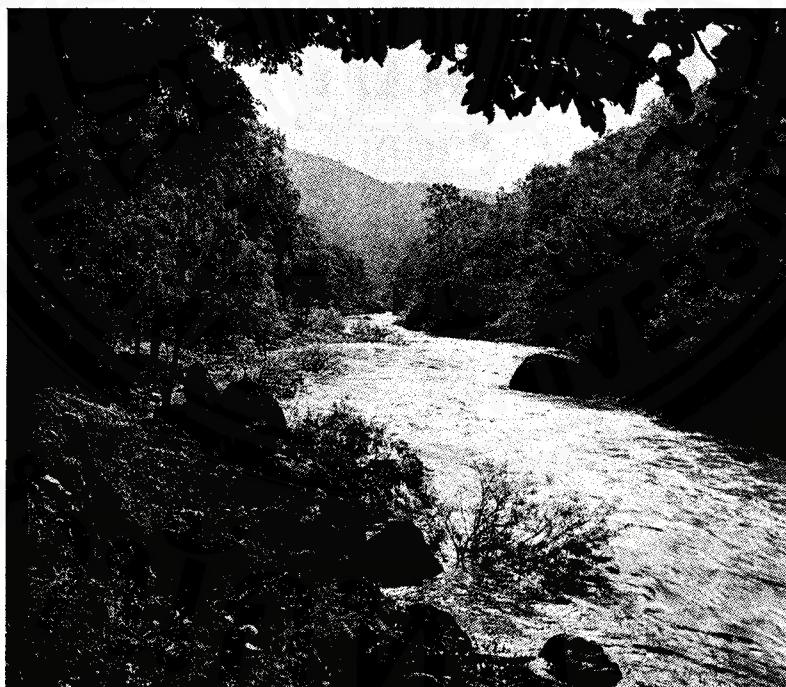
ของภาคป่าไม้จะมีความสำคัญมาก ในปัญชีรายได้ จากปัจจัยสนับสนุน 5 ข้อที่ก่อสำมานั้น ถ้าหากทำให้เกิดขึ้นแล้ว ก็เชื่อได้ว่าประเทศไทยจะมีศักยภาพสูงสุดในด้านป่าไม้อีกแห่งหนึ่งของโลก เพราะในปัจจุบันนี้ มีประชากรรา 1.5 ล้านครอบครัว บุกรุกทำกินอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนกว่า 40 ล้านไร่ แรงงานชาวชนบท 1.5 ล้าน ล้านครอบครัว หากได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมชีวิตรากฐานและจุงใจอย่างเพียงพอแล้ว เรื่องการปลูกสร้างสวนป่าให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ที่กว่าประเทศไทยนั้น สามารถทำได้ภายใน 10 ปีข้างหน้า และในอนาคตต่อไปนี้ประเทศไทยก็จะไม่ต้องเสียเงินตราไป 20,000 ล้านบาท เพื่อซื้อวัตถุดิบไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ เมื่อไม้ และกระดาษต่าง ๆ จากต่างประเทศอีกต่อไป หรือบางที่ใน 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยก็อาจจะติดอันดับมหาอำนาจในด้านป่าไม้ของโลกได้อย่างแน่นอน หาก

ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างจริงจังแล้ว เชื่อว่า จะไม่น้อยหน้าราชอาณาจักรอย่างแน่นอน การอุตสาหกรรมของประเทศไทยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และน่าจะเป็นสินค้าส่งออก 1 ใน 10 อันดับแรกของสินค้าภาคเกษตรกรรมแห่งนون

สำหรับอุตสาหกรรมป้าไม้สน เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศมากนัก และเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องจ้างแรงงานมากแล้ว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยต่าง ๆ แล้วประเทศไทยมีความได้เปรียบในประเด็นต่อไปนี้คือ

1.) ภูมิอากาศที่ดินอุดมสมบูรณ์ 2.) แรงงานราคาถูกภาคเกษตรยังมีอยู่เหลือเพือ 3.) เงินทุนที่ภาคเอกชนและภาครัฐมีสะสมอยู่มากพอ 4.) ผู้ประกอบ

การที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ซึ่งอยู่ในวัยหนุ่ม จำนวนมากพอ 5.) ชนิดไม้และสินค้าที่ต่อเนื่องจากไม้ที่มีความต้องการสูงในตลาดภายในประเทศ และนอกประเทศ และเป็นสินค้าที่สามารถแข่งขันได้เป็นอย่างดีอีกด้วย จะเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จะพัฒนาอุตสาหกรรมการปลูกสร้างสวนป่าขึ้นมาเป็นแผนการหนึ่ง เพราะการลงทุนในอุตสาหกรรมป้าไม้สน จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นอีกมากมายมหาศาล ซึ่งจะส่งผลต่อการจ้างงาน การกระจายรายได้ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ทั่วประเทศ จะไม่มีปัญหาด้านมลภาวะเหมือนอยู่ในแผนพัฒนาอื่น ๆ ที่ผ่านมาในอดีตอย่างแน่นอน

หนังสืออ้างอิง

- เอกสารการสัมนาเรื่อง อนาคตป่าไม้ไทยกับนโยบาย
รัฐสภา (2532) โดยคณะกรรมการกิจกรรมสภาพ-
ผู้แทนราชภารวั่งกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ฉลาดชาย ชุมนานนท์ : ป่าไม้สังคมเพื่อการพัฒนา
ชนบท (2528)
- อำนวย คงวนิช : ป่าไม้กับการพัฒนาสังคม โดย
สภาพัฒนาสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2528)
- เอกสารรายงานผลการวิจัยเรื่อง โครงการอาสา
พัฒนาป่าไม้ของรัฐบาล (2520)
- วารสารเศรษฐกิจและสังคม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2
(มีค.-เมย. 2529) ทรัพยากรป่าไม้ : ข้อเสนอ
สำหรับแผนพัฒนาฯ ๖

ธนาคารทหารไทย

รักและห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม

บ้านเรามีท้องฟ้า มีสายฟ้า มีกุญแจ มีต้นไม้
แล้วเราจะอยู่อย่างไร ถ้าไม่มีอะไรเหลือเลย

ธนาคารทหารไทย จำกัด